

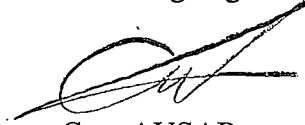

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

47602

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim 27.07.2026

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

Anayasa Madde 57 – “Devlet, şehirlerin özelliklerini ve çevre şartlarını gözeterek bir planlama çerçevesinde, konut ihtiyacını karşılayacak tedbirleri alır, ayrıca toplu konut teşebbüslerini destekler.”, hükmü çerçevesinde başta Anayasa olmak üzere meri mevzuat (5393 sayılı Belediye Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun, 5902 sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Türkiye Afet Risk Azaltma Planı (TARAP) ve İl Afet Risk Azaltma Planları (İRAP))gereği; deprem riskine karşı tedbir almak, riskli yapıları ve afet riski olan bölgeleri belirlemek, riskli yapıların risk durumuna göre güçlendirilmesini ya da yıkımını sağlayarak güvenli ve sağlıklı yaşama çevreleri teşkil etmek devletin asli ve devredilemez görevidir. Bu bağlamda yapı stoku envanterinin çıkarılması; anayasal ve kamusal asli bir sorumluluktur.

Mevcut yapı stokunun bilimsel yöntemlerle ortaya konulması, izlenmesi ve sürekli güncellenmesi herhangi bir kurumun tercihine bırakılabilecek teknik bir faaliyet olmadığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile AFAD başta olmak üzere yerel yönetimler, ilgili kamu kurumları, üniversiteler ve meslek kuruluşlarının eşgüdüm içinde yürütmesi gereken temel bir kamusal görevdir.

Deprem riskini azaltmak ve depreme karşı dirençli bir toplum yaratmak için AFAD tarafından Ulusal Deprem Strateji ve Eylem Planı (UDSEP 2012- 2023) hazırlanmıştır. Bu rapora göre 2017 yılına kadar ülkemizdeki yapı stokunun envanterinin çıkarılıp bunlara müdahale edilmesi gerekmektedir. Ne yazık ki 2026 Türkiye’inde eski yönetmeliklere göre inşa edilen, mühendislik hizmeti almayan, denetimsiz değişikliklere uğrayan, kaçak eklentiler yapılan veya imar aflarıyla kâğıt üzerinde yasal hale getirilen milyonlarca yapının gerçek durumu hala bilinmemektedir. Daha vahimi, hangi yapıların ne ölçüde risk taşıdığına ilişkin ülke çapında güvenilir ve bütüncül bir veri tabanı bulunmamaktadır. Konuya ilişkin 08.09.2025 tarihinde ilgili bakanlıklara verdiğimiz yazılı soru önergelere hala cevap verilmemiştir.

Ülkemizin durumuna bakıldığında, jeolojik açıdan dünyanın en riskli ve afet potansiyeli en yüksek coğrafyalarından biridir. 85 milyon nüfusun yüzde 71’i deprem riski taşıyan bölgelerde yaşamaktadır. Ülkemizde ortalama iki yılda yıkıcı bir deprem meydana gelmektedir. Bununla birlikte, Bakan Kurum’un açıklamalara göre Türkiye’de 6 milyon bağımsız birim risk altında ve 2 milyonunun acil dönüşüm beklemektedir. İstanbul’da ise toplam 7,5 milyon ev ve iş yerinden 1,5 milyonu mühendislik hizmeti almamış ve zemin nedeniyle de ileri derecede risk

TBMM

Tel: 0 (312) 420 64 34- 35 Faks: 0 (312) 420 24 76 E-Mail: cem.avsar@tbmm.gov.tr

Adres: Halkla İlişkiler Binası 3.Kat B-312 TBMM-ANKARA

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

altındadır. Bunların 600 bini her an kendiliğinden çökebilecek bir vaziyettedir. Hali hazırda resmi veri olarak mevcut yapı stokuna ilişkin temel bilgilere bütüncül ve güvenilir biçimde sahip değiliz. Birçok yapı için; projelerinin arşivlerde bulunup bulunmadığını, hangi deprem yönetmeliğine göre tasarlanıp inşa edildiğini, kullanılan malzemenin niteliğini, taşıyıcı sistemine sonradan müdahale edilip edilmediğini, güçlendirme işlemi görüp görmediğini, yapı kayıt belgesine sahip olup olmadığını ve bu belgenin hangi aykırılığı kapsadığını, mevcut kullanımının ruhsat ve projeleriyle uyumlu olup olmadığını, ve en önemlisi de olası bir tasarım depremindeki performansını çoğu zaman kesin olarak bilemiyoruz.

Halbuki bir toplumun güvenli yaşam koşulu; sahip olduğu yapı stokunu ne ölçüde tanıdığı, izlediği ve bu bilgiye dayanarak vatandaşların can ve mal güvenliğini ne kadar koruyabildiğiyle ölçülür. Aynı büyüklükteki iki depremden birinin binlerce can kaybına yol açarken diğerinin yalnızca kısa süreli yaşam kesintilerine neden olması, sadece fayların farklı davranmasından değil; kentlerin ne kadar bilinçli planlandığından, yapı stokunun ne kadar iyi tanındığından ve risklerin ne ölçüde yönetilebildiğinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle deprem güvenliği yalnızca mühendislik disiplininin konusu değildir. Aynı zamanda kamu yönetiminin, şehir planlamasının ve kamu yararını esas alan yönetim anlayışının en temel sorumluluklarından biridir. Güvenli kentler yalnızca sağlam binalarla değil; mevcut yapı stokunu tanıyan, risklerini bilimsel yöntemlerle ortaya koyan ve bu bilgiyi karar alma süreçlerine yansıtan kararlı ve süreklilik arz eden kurumsal yapılarla inşa edilir.

Bununla birlikte konuya ilişkin çeşitli tarihlerde sorduğumuz yazılı soru önergelerimiz cevapsız kalmıştır. Unutulmamalıdır ki, depreme dirençli kentler yalnızca yeni binalar inşa ederek oluşturulamaz. Bu ancak; mevcut yapı stokunu tanıyan, riskleri sürekli izleyen ve bilimsel verilere dayanan bütüncül bir kamu yönetimiyle mümkündür.

Bu bağlamda;

1. Halihazırda başta kamu kurum ve kuruluşlarının hizmet alanları olmak üzere riskli ve çok riskli durumda olan toplam bağımsız birim sayısı kaçtır? Bu birimlerin bölge ve il bazında dağılımı nasıldır? Söz konusu birimlerin kaçında hala faaliyet sürdürülmektedir?
2. Mevcut yapı stokunun bilimsel yöntemlerle ortaya konulması, izlenmesi ve sürekli güncellenmesi herhangi bir kurumun tercihine bırakılabilecek teknik bir faaliyet olmadığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile AFAD başta olmak üzere yerel yönetimler, ilgili kamu kurumları, üniversiteler ve meslek kuruluşlarının eşgüdüm içinde yürütmesi gereken temel bir kamusal görev olduğu gerçeğinden hareketle bu hususta ne tür çalışmalar yapılmaktadır? Türkiye genelinde 2 milyon ve İstanbul'da 600 bin olduğu resmi makamlarca belirtilen 'kendiliğinde yıkılabilecek' durumda olan riskli bağımsız birimlere ilişkin planlı bir çalışma bulunmakta mıdır? Bu hususta 'bir acil eylem planı' var mıdır?
3. Deprem riskini azaltmak ve depreme karşı dirençli bir toplum oluşturmak için AFAD koordinasyonunda Ulusal Deprem Strateji ve Eylem Planı (UDSEP 2012- 2023)

TBMM

Tel: 0 (312) 420 64 34- 35 **Faks:** 0 (312) 420 24 76 **E-Mail:** cem.avsar@tbmm.gov.tr

Adres: Halkla İlişkiler Binası 3.Kat B-312 TBMM-ANKARA

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

hazırlanmıştır. Bu rapora göre 2017 yılına kadar ülkemizdeki yapı stokunun envanterinin çıkarılıp bunlara müdahale edilmesi hedeflenmiştir. (Konuya ilişkin ilgili bakanlıklara verdiğimiz yazılı soru önergeleri ise cevapsız kalmıştır.) Söz konusu planın hedeflerine (eski yönetmeliklere göre inşa edilen, mühendislik hizmeti almayan, denetimsiz değişikliklere uğrayan, kaçak eklentiler yapılan veya imar aflarıyla kâğıt üzerinde yasal hale getirilen milyonlarca yapının gerçek durumu, hangi yapıların ne ölçüde risk taşıdığına ilişkin ülke çapında güvenilir ve bütüncül bir veri tabanının oluşturulması gibi) ne ölçüde ulaşılmıştır? Konuya ilişkin paydaş kurumlarla kamuoyuna ortak bir açıklamada bulunulacak mıdır?

4. Çeşitli meslek örgütleri ve uzmanların ifade ettiği “Birçok yapı için; projelerinin arşivlerde bulunup bulunmadığını, hangi deprem yönetmeliğine göre tasarlanıp inşa edildiğini, kullanılan malzemenin niteliğini, taşıyıcı sistemine sonradan müdahale edilip edilmediğini, güçlendirme işlemi görüp görmediğini, yapı kayıt belgesine sahip olup olmadığını ve bu belgenin hangi aykırılığı kapsadığını, mevcut kullanımının ruhsat ve projeleriyle uyumlu olup olmadığını, ve en önemlisi de olası bir tasarım depremindeki performansını çoğu zaman kesin olarak bilemiyoruz.”, şeklindeki ifadelerle ilişkin görüşünüz nedir? Bu hususta ne tür tedbirler alınmaktadır/alınacaktır?
5. ‘Güvenli şehirler’ için yalnızca mevcut yapı stokunu tarayan, riskleri bilimsel yöntemlerle ortaya koyan ve bu bilgiyi karar alma süreçlerine yansıtan kararlı ve süreklilik arz eden diğer ilgili paydaş kurumlarla ortak yürütülen bir kurumsal yapı inşa edilmesi hususunda bir çalışmanız var mıdır? Bu husustaki yaklaşımınız nedir?
6. Ülkemizde milat olarak kabul edilen 17 Ağustos 1999 Depremi’nden önce inşa edilen ve hala içinde faaliyet sürdürülen konut/hizmet alanı sayısı kaçtır? Söz konusu konutların/hizmet alanlarının risk durumu nedir?
7. Muhtemel bir Marmara depremine ilişkin bir acil eylem planınız bulunmakta mıdır? Bu plan kapsamında tahliye koridorları, kaçış planı, acil müdahale ve ilk yardım, toplanma ve barınma alanları, iletişim, arama ve kurtarma vb. hususlara ilişkin ne tür hazırlıklar yapılmıştır? Bu hususta bir eğitim programı ve tatbikat yapılmış mıdır?
8. Ülkemizin depremselliği ve riskli konut stoku göz önüne alınarak 2027 yılı bütçesi kapsamında özellikle riskli ve çok riskli yapı stokunu önceleyen bir bütçe yaklaşımıyla Bakanlığın ile Kentsel Dönüşüm Başkanlığının bütçelerini artırmaya ilişkin bir çalışmanız var mıdır? Bu hususta ne tür tedbirler planlanmaktadır? Örneğin söz konusu ihtiyaç karşısında uluslararası bağlamda alternatif kaynak oluşturmaya yönelik bir girişiminiz bulunmakta mıdır?
9. Meri mevzuatın ülkemizin depremselliği karşısında yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Bu hususta bütüncül bir yaklaşımla, tüm paydaşlar arasında iş bölümünün yapıldığı, görev ve sorumluluklarının tespit edildiği; meslek odalarının, özel sektörün

TBMM

Tel: 0 (312) 420 64 34- 35 **Faks:** 0 (312) 420 24 76 **E-Mail:** cem.avsar@tbmm.gov.tr
Adres: Halkla İlişkiler Binası 3.Kat B-312 TBMM-ANKARA

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

ve halkın dahil edildiği, kaynak planlamasını içeren ülkemizin depremselliğine uygun bir Deprem Kanunu çıkarmaya ilişkin bir planlamanız var mıdır?

TBMM

Tel: 0 (312) 420 64 34- 35 **Faks:** 0 (312) 420 24 76 **E-Mail:** cem.avsar@tbmm.gov.tr
Adres: Halkla İlişkiler Binası 3.Kat B-312 TBMM-ANKARA